

alske minner fra

EGEN VRI: Trygve Beddari og Anne Margaret Nilsen i snekkerboden på Skogfoss der musikkarven får sin egen vri. (Begge Foto: Birgitte Wisur Olsen)

– Helt forskjellige tradisjoner, både melodiest og i måten de synges på. Fra fjellet er det mye lyd, men få ord. I det sjøsamiske er det mer norsk påvirkning, det er mer melodist, med flere ord- og gjerne små historier som kombineres med joik. I de skoltessamiske leudd'ene hører en tydelig påvirkning fra øst, det russiske og også det religiøse - det ortodokse. Leudd'ene er gjerne lange historier.

– De kan være på opp til 15 minutter, og her er mange artige historier, mye om frierier mellom forskjellige siidaer, for eksempel frierier mellom Pasvik-siidaen og Suenjel-siidaen, og bildene som brukes i leudd'ene sier noe om egenskapene til den enkelte. Her er det nok mange bilder vi ikke forstår i vår tid, og også doble betydninger. Som bildet med den stolte, hvite, russiske reinen som sier noe om egenskapene til den enkelte.

Reisen gjennom musikkarven fortsetter, og da passer det å kom-

me med en liten etterlysning.

– Gjennom Tromsø Museum har vi fått tak i fire sjøsamiske joiker fra Bugoyfjord. Men det må finnes mer! Ta gjerne kontakt, oppfordrer Trygve Beddari for han henter fram et sanghefte fra Norske Kveneres Forbund.

Den finske arven er veldig nær. Her er onkler som spiller trekkspill, sanger etter Trygves egen bestemor. Musikk han selv har vokst opp med.

– Vi har valgt ut en ganske vittig historie, en finsk ertesang om en kar som synger om kjæresten sin. Han synger at selv om hun er mager, så er hun vakker. Når de to drar på marked, så flirer selv hestene av henne!

I Sør-Varanger er det både Rallarpris og Rallarmonument.

– Men ikke rallarsanger, spurte de to seg.

Anne Margaret er fra Åmdals Verk i Vest-Telemark og der står rallartradisjonen stolt og sterk etter iherdig dugnadsinnsats.

– Vi fant fram til den her: «Blant

de svarta fjällan oppi høga nord», nynner Trygve.

De to holdt en liten minikonsert i snekkerboden tidlig i år.

– Pappa satt på sofaen her og hørte på, og han kjente den igjen! Faren hans hadde lært den i gruva i Bjørnevatn.

– Sangene vandra jo fra anlegg til anlegg, minner Anne Margaret om og fremfører «Pelle Tordenbrags vise».

– Du hører at jazzen kommer inn når jeg spiller, ler Trygve.

– Og det passer bra, jazzen kom jo på begynnelsen av forrige århundre.

Blanke ark

Hva blir den norske representanten på cd'en? Kanskje Eila Brandsegg eller kanskje Karl Eivind Bordi?

– Den har vi ikke helt på plass ennå, men vi kan ta den her: «In-arjårv», den hadde tidligere rene nasjonalsangstatusen her i Pasvik. Den var veldig populær på

tyve- og tredvetallet, en sang som ble om det forgjettede landet - det uopppånelige der den store elva kom fra. Selv om det egentlig ikke var langt unna, så var det jo veldig mange som aldri hadde vært der. Den har tekst på svensk, finsk, samisk og norsk, og vi har valgt den svenske. Den bruker gå i vals, men vi har tatt valsetakten bort og gitt den et mer drømmende uttrykk.

Reisen fortsetter til det russiske. Det må, kanskje, bli Moskva-netter, og oversettelse gjort av Anne Margaret fra svensk.

Anne Margaret og Trygve er vant til å leke med ulike uttrykk. Tidligere, i Oslo, arrangerte de sammen med Tov Ramstad «Gamlebyen Samvirkelag» hver uke.

– Vi inviterte ny gjest med hver mandag, og det ble ulike konstellasjoner og genre: Jazz, ska, viser, blues, folk. Vi dykket inn i musikken, samtidig som vi hadde med vår egen musikk, og det ble aldri likt fra mandag til mandag.

Tradisjonen med musikkafener ble videreført i Pasvik, med Pasvik Scene på Svanvik. De har jobbet med skole, barnehager, pensjonister og ungdom - og opptrådt for konge og barentselite.

Nå skal de snart ut i verden.

– Vi har blanke ark for det nye året! Men vi har jo hytta her, og bruker å si at vi skal pendle.

Og blir det stor konsert med alt materialet samlet gjennom året for dere reiser da?

– Hmm. Vi snakker om det, men har ikke bestemt oss ennå, men kanskje blir det digre releasekonsert, halvveis lover Anne Margaret og Trygve.

I hvert fall tenker de fremdeles på saken.

Birgitte Wisur Olsen
birgitte@sva.no